

Rådets konklusioner om organdonation og -transplantation

(2012/C 396/03)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

SOM MINDER OM

— Kommissionens meddelelse »Handlingsplan for organdonation og -transplantation (2009-2015): styrket samarbejde mellem medlemslandene«⁽¹⁾, der fastlægger ti prioriterede foranstaltninger, som skal hjælpe medlemsstaterne med at imødegå de tre vigtigste udfordringer på organdonations- og organtransplantationsområdet, nemlig 1) forøgelse af antallet af organer, der stilles til rådighed, 2) fremme af effektive og tilgængelige transplantationssystemer og 3) forbedring af kvaliteten og sikkerheden,

I. FORØGELSE AF ANTALLET AF ORGANER, DER STILLES TIL RÅDIGHED

1. SER MED TILFREDSHED PÅ

- udviklingen af nationale programmer til at forbedre indsatsen på de forskellige trin af nekrodonationen (fra donoridentifikation og -tilstand til udtagning og transport)
- udarbejdelsen af en europæisk manual om praksis vedrørende donationer fra levende for så vidt angår nyre- og levertransplantationer
- formidlingen af bedste praksis, f.eks. gennem den europæiske manual om oprettelse og vedligeholdelse af systemer til transplantationsdonorkoordinering for så vidt angår nekrodonation
- den planlagte udvikling af en samlet oversigt over nationale donorsamtykkeordninger samt den indsats, der er gjort for at integrere deltagelse af intensivpersonale i nekrodonationer
- de faglige selskabers rolle, f.eks. European Society for Organ Transplantation (ESOT) og dets sektion, European Transplant Coordinators Organisation and European Donation Committee (ETCO-EDC)
- medlemsstaternes indsats for videreudvikling af programmer for donation fra levende, samtidig med at der sikres fuldstændig beskyttelse af den levende donor som drøftet på det uformelle sundhedsministerråd den 10.-11. juli 2012
- tilrettelæggelsen af oplysningskampagner og europæiske initiativer såsom de europæiske organdonationsdage og

journalisternes workshopper om organdonation og -transplantation, der blev arrangeret af henholdsvis Euro-parådet og Europa-Kommissionen

— udviklingen af bedste praksis og uddannelsesprogrammer på nationalt og europæisk plan støttet af EU-handlingsprogrammet inden for sundhed;

2. MINDER OM

- betydningen af at tilskynde folk til at forpligte sig til at blive organdonorer efter døden
- betydningen af at prioritere donation af organer fra afdøde donorer
- den forbedrede livskvalitet for patienterne og den høje omkostningseffektivitet af nyretransplantationer i forhold til dialysebehandling ved terminal nyresygdom som undersøgt af for eksempel myndighederne i Det Forenede Kongerige (Department of Health, 2009) og i Frankrig (Haute Autorité de Santé, 2010)
- manglen på medicinske alternativer for patienter, der har behov for livreddende transplantationer af andre organer
- at selv om dette er et nationalt anliggende, er det nødvendigt, at hver medlemsstat klart fastlægger og tilrettelægger donorsamtykkeordninger og forvalter ventelister på en gennemsigtig måde på nationalt plan
- kravet om, at medlemsstaterne beskytter levende donorer mod mulige risici og fysiske og økonomiske ulemper ved donation, og at de sikrer frivillig og ubetalt donation som fastsat i direktiv 2010/53/EU
- betydningen af gennemsigtig og omfattende kommunikation for at styrke offentlighedens tillid til værdien af transplantationssystemer, der bygger på organdonation fra både døde og levende
- behovet for at fremhæve intensiv- og skadestuepersonalets ansvar og for at lade donation indgå i de beslutninger, der skal træffes i terminalplejen
- at fjernelse af organer fra en levende person til transplantationsformål skal undersøges nøje, fra sag til sag, under hensyntagen til relevante kriterier, især princippet om, at menneskekroppen ikke må anvendes med henblik på økonomisk vinding;

⁽¹⁾ 16545/08 (KOM(2008) 819 endelig).

3. OPFORDERER MEDLEMSSTATERNE TIL

1. at fortsætte med at udveksle ekspertise om alle nøgleaspekter af programmerne for organdonation og -transplantation for at muliggøre gensidig læring og en forøgelse af antallet af organer, der stilles til rådighed
2. at sørge for løbende uddannelse af det personale, der er inddraget i organdonation og -transplantation fra afdøde, herunder både donortransplantationskoordinatorer og personale på intensivafdelinger og skadestuer
3. at udveksle oplysninger om deres nationale donorsamtykkeordninger
4. at indføre omfattende ordninger til beskyttelse af levende donorer, herunder oprettelse af opfølgingsregistre eller -fortegnelser, i overensstemmelse med kravene i direktiv 2010/53/EU
5. at indføre gennemsigtige og officielle ordninger for omkostningsgodtgørelse for levende donorer, og, hvis det er relevant, for kompensation af det direkte indkomstab ved donation fra levende
6. at øge patienters og deres families bevidsthed om de forskellige transplantationsmuligheder, herunder transplantation fra døde og levende donorer, og andre alternative substitutionsterapier, at forbedre informationen om donation og transplantation generelt og at inddrage sundhedspersonale i at give relevante oplysninger om organdonation
7. at udveksle oplysninger om deres kommunikationsstrategier og at kommunikere proaktivt til den brede offentlighed, herunder gennem anvendelse af sociale medier
8. at udvikle og i givet fald forbedre programmerne for samarbejde med intensiv- og skadestuepersonale sammen med de nationale og internationale faglige sammenslutninger for at optimere identificeringen af mulige donorer og gennemførelsen af nekrodonationen;

II. FREMME AF EFFEKTIVE OG TILGÆNGELIGE TRANSPLANTATIONSSYSTEMER

4. SER MED TILFREDSHED PÅ

- indgåelsen og gennemførelsen af bilaterale og multilaterale aftaler mellem medlemsstaterne om udveksling af organer og patienter, som tager hensyn til princippet om selvforsyning inden for transplantation som anført i Madridresolutionen ⁽¹⁾

- indgåelsen af samarbejdsaftaler mellem nationale transplantationsorganisationer såsom South Transplant Alliance
- udvekslingen af ekspertise om transplantationssystemer mellem medlemsstaternes kompetente myndigheder og med europæiske organudvekslingsorganisationer, navnlig Eurotransplant og ScandiTransplant;

5. MINDER OM

- den betydelige mulighed for at behandle flere patienter og for at anvende et stigende antal tilgængelige organer effektivt i medlemsstaterne gennem indgåelse og gennemførelse af bilaterale eller multilaterale aftaler mellem medlemsstaterne
- behovet for tilstrækkelig administrativ kapacitet hos de nationale myndigheder, jf. direktiv 2010/53/EU
- at ulovlig handel med organer krænker de grundlæggende menneskerettigheder, f.eks. om menneskelig værdighed og integritet, og har negativ indvirkning på offentlighedens tillid og de mulige donorerers villighed til at donere organer
- at den begrænsede viden om og forskning i nogle af de videnskabelige og organisatoriske aspekter af organtransplantation og manglen på den nødvendige ekspertise på visse områder begrænser videreudviklingen af transplantationsaktiviteterne i EU;

6. OPFORDERER MEDLEMSSTATERNE TIL

1. at indgå partnerskabsaftaler, når de har færre end ti afdøde donorer per million indbyggere, eller når der ikke findes specifikke nationale transplantationsprogrammer
2. om nødvendigt at anvende EU-instrumenter til at opbygge national transplantationskapacitet
3. at fortsætte med at udveksle oplysninger om iværksættelse og finansiering af transplantationsaktiviteter og tilsyn hermed
4. at deltage i operationel udveksling af organer på tværs af grænserne, herunder gennem deltagelse i en fælles aktion vedrørende aftaler om udveksling på tværs af grænserne fra 2013
5. at støtte nationalt og internationalt samarbejde, alt efter hvad der er relevant, mellem transplantationsmyndighederne og politiet og toldvæsenet med henblik på afsløring og forebyggelse af ulovlig handel med organer;

⁽¹⁾ »The Madrid Resolution on Organ Donation and Transplantation; National Responsibility in Meeting the Needs of Patients, Guided by the WHO Principles. Transplantation 2011; 91 (11S): S29-S31. (Foreligger kun på engelsk).«

7. OPFORDERER EUROPA-KOMMISSIONEN TIL

1. at medtage organtransplantation i anvendelsesområdet for EU-initiativerne til bekæmpelse af menneskehandel ⁽¹⁾ i overensstemmelse med Verdenssundhedsorganisationens og Europarådets henstillinger
2. at medtage forskning i de tekniske og organisatoriske aspekter af transplantation i EU-forskningsprogrammet Horisont 2020;

III. FORBEDRING AF KVALITETEN OG SIKKERHEDEN

8. MINDER OM

- at direktiv 2010/53/EU fastsætter minimumsstandarder for kvaliteten og sikkerheden af menneskelige organer til transplantation

- behovet for at forbedre viden om sundhedstilstanden for patienter med transplantationer for yderligere at optimere transplantationsaktiviteterne under hensyntagen til organknapheden;

9. OPFORDERER MEDLEMSSTATERNE TIL

1. at udveksle nationale procedurer for autorisation til udtagningsorganisationer og transplantationscentre
2. at udveksle ekspertise om transplantation af organer fra donorer udvalgt efter alternative kriterier (f.eks. ældre donorer) for at øge antallet af organer, der stilles til rådighed, samtidig med at der fastsættes kvalitets- og sikkerhedsgrænser for en sådan praksis
3. at indsamle og udveksle viden om kvalitet og sikkerhed og at oprette standardiserede patientopfølgingsregistre eller -fortegnelser på grundlag af modeller, der udvikles og vedtages i fællesskab.

⁽¹⁾ Direktiv 2011/36/EU om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel og beskyttelse af ofre herfor (EUT L 101 af 15.4.2011, s. 1).